

Slovo k povzbuzení na středu 28. dubna 2021, sv. Petra Chanel
Biblická čtení: Sk 12,24 - 16,5a; Ž 67; Jan 12,44-50

Milé sestry, milí bratři,

dovolte dnes zase tři poznámky; dvě k biblickým čtením a jednu k dnešnímu světcí, svatému Petru Chanelovi.

V úryvku ze Skutků apoštolů se dostáváme někdy do roku 46, na začátek Pavlovy první misijní cesty. Situace je následující: Pavel (Šavel) a Barnabáš se spolu s Janem Markem vrací z Jeruzaléma, kam nesli finanční dar, zpět do Antiochie. Během bohoslužby jsou Pavel a Barnabáš vybráni, «odděleni» pro dílo, ke kterému je povolal Pán vanutím Ducha svatého; jsou na ně vloženy ruce představených církevní obce (můžeme v tom číst biskupské svěcení) a jsou propuštěni, vysláni. Vedeni Duchem svatým odcházejí nejprve do přístavu Seleukie, odtud odplouvají na Kypr (tam dnešní úryvek končí), aby se pak přes Malou Asii přibližně za tři roky apoštolského působení zase vrátili zpět.

Zejména dva momenty dnešního biblického svědectví mohou být pro nás inspirativní:

Zprvé je to skutečnost, že k «oddělení pro dílo» došlo při slavení bohoslužby. Vzhledem k tomu, že jsme v Antiochii, mimo Jeruzalém, v církevní obci složené z křesťanů ze židovství i pohanství, určitě nešlo ani o chrámovou ani o synagogální liturgii, nýbrž s jistotou o bohoslužbu křesťanskou, o lámání chleba, o mši svatou. Během ní došlo z vnuknutí z Ducha svatého k nápadu vybrat ty dva a poslat je k dílu, ke kterému je vyvolil sám Pán.

Že se to stalo právě takto, nám zjevuje, že prostředí bohoslužby – vedle mnoha dalšího Božího, čím mše svatá je – může být i pro nás „formátem“, ve kterém stále může dojít k nějakým zásadním Božím vnuknutím, i třeba k takovým, jež nějak změní náš dosavadní život. Je dobré i na toto pamatovat, kdykoli jdeme na bohoslužbu, zejména na mši svatou: Abychom byli otevření případnému Božím oslovení, vnuknutí, zásahům důležitým pro náš život podle evangelia...

Druhým momentem je, že oddělení a vyslání se děje vnuknutím Ducha svatého, který se pak stane silou i celého apoštolského působení svatého Pavla, podobně jako již od Letnic je silou veškerého Kristova působení v církvi. To máme na vícero místech Skutků apoštolů a Pavlových listů explikováno; čteme, že Duch svatý vedl apoštola tam či onam, že mu dal to či ono vykonat, že to či ono Boží Kristovo dílo v církvi učinil. Svatý Pavel pak ve svých listech působení Ducha svatého v srdci křesťana i v církvi také teologicky systematizuje.

Duch svatý – Boží oheň, vítr a voda – by měl být silou i našeho života. Měli bychom se jím nechat vést, měli bychom se ptát a zkoumat, kam nás vane, k čemu zapaluje, k čemu dává sílu. A otevírat se jeho působení a vedení; ve velkých a zásadních momentech svého života i v jeho každodennosti, nemůžeme-li se rozhodnout, nevíme-li, co je dobré a co ne, co máme či nemáme učinit nebo říci, anebo třeba máme-li před sebou čas, se kterým nevíme, jak naložit.

Kdybychom se častěji ptali, kam nás Boží Duch chce vést, nejenže by najednou naše víra, náš vztah k Bohu ožily, ale i náš život by se stal více dobrodružným, vpravdě Božím dobrodružstvím. A takové je vždy lepší než jen nějaké dobrodružství jen naše...

Evangelijní úryvek nás přenáší těsně před poslední večeří. Podle Janova sepsání v tuto chvíli zaznívá poslední «hlasité zvolání» Kristova veřejného působení. A je příznačné, že tento závěrečný výkřik se týká slyšení Kristových slov a jejich zachovávání: Kristovo slovo je Božím slovem a Boží přítomností, je zdrojem života pro toho, kdo je zachovává, soudcem tomu, kdo je nechce zachovávat či jím pohrdá. Tímto zvoláním končí Kristovo veřejné působení a začínají události velikonoční.

Kristovo slovo je vedle svátostné (zvláště eucharistické) přítomnosti asi nejvýraznějším způsobem, jak s námi i po svém nanebevstoupení a Letnicích zůstal. Duch svatý byl proto seslán i jako síla porozumění a oživení Božího Kristova slova. Slovo evangelia je tak skutečně i naším soudcem; na našem vztahu k němu se odráží náš vztah k samotnému Kristu.

Kéž by slovo evangelia nebylo naším soudcem jen až jednou při posledním soudu, ale už i během našeho pozemského života, kéž bychom se jeho soudem snažili řídit. Zvláště přikázáním skutečné lásky k Bohu a lidem, ve kterém je obsaženo vše, přikázáním, které tak často porušujeme. Není proto asi smutnějšího pohledu na křesťany bez lásky...

Třetí poznámka se týká dnešního svatého. Petr Chanel je světcem první poloviny 19. století (jeho životopisná data jsou 1803 až 1841), od dětství chtěl být knězem, také se jím ve svých čtyřiaadvaceti letech stal. Toužil se však stát především misionářem v dálných krajinách, a proto vstoupil do kongregace maristů (nově založené řeholní společnosti věnující se výchově mládeže a misiím) a na misie byl roku 1836 skutečně vyslán, konkrétně do Oceánie. Po roční strastiplné cestě dorazil na jeden malý ostrov jménem Futuna (v souostroví Západní Samoy). Tam také – zpočátku ovšem ne příliš úspěšně – působil až do své kruté mučednické smrti, roku 1841 byl zde příslušníky náčelnické rodiny ubit kyji a sekerou.

Už sama touha zvěstovat evangelium v dálných krajích, jejichž obyvatelé neměli zatím příliš šanci poznat Krista (*in partibus infidelium*), je určitě jedním z projevů svatosti, lásky k Bohu a lidem. Ale v případě Chanelově tato láska – roznicená a vedená Božím Duchem – měla ještě jeden nesmírně působivý rozměr: Když Petr Chanel na svůj ostrov po dlouhé cestě doplul, bylo to v době, kdy tam žily dva zneprátelené kmeny. I tato rozhádanost a nevraživost lidí mezi sebou, zasahující jejich každodenní život, jistě byla jedním z faktorů, který jim bránil přijmout evangelium. Možná i proto všechny misionářovy snahy o pokřesťanštění zpočátku vyznívaly naprázdno; snažil se evangelium všemožně předat, ale nedařilo se.

Musela to být především jeho veliká láska k Bohu a lidem, která ho nesla, že to nevzdal. Ve vztahu k Bohu je zvláště dojemné (a zejména pro každého kněze inspirující), jak Petr několik let sloužil mši svatou, na kterou – krom řeholního spolubratra, se kterým na ostrově byl – nepřicházel vůbec nikdo; přesto mši svatou dennodenně věrně sloužil, čekal a snažil se dál.

Postupem času se ale přece jen začalo cosi začalo měnit; pomalu ale jistě začali přicházet první lidé. Chanelovi se podařilo, že zejména někteří mladí domorodci začali křesťanství přijímat. To se ale zavedeným strukturám – zvláště vládnoucím rodům na obou stranách a místním šamanům – moc nelíbilo, a tak se po nějaké době rozhodli zbavit nepohodlného misionáře. A také to nesmírně krutým způsobem vykonali. Nicméně tato misionářova pozemská prohra znamenala nebeské vítězství; nejen pro něj, ale i pro celý ostrov, protože po Chanelově smrti se na něm křesťanství požehnaně rozšířilo.

Nebyla to však ani slova Petrových kázání, ani nějaké zázraky či podivuhodné činy konané jeho prostřednictvím, které by k obrácení obyvatel Futuny pomohly. Byla to spíše jeho asi až neuvěřitelná vlídnost, díky níž se také nakonec srdce lidí Boží milosti otevřelo; vlídnost projevující se v nesčetném množství drobných dobrých skutků, že mu domorodci začali říkat „Muž s nejlepším srdcem“; vlídnost a možná i přirozená veselost a vstřícnost, které se staly pomocí, přípravou, aby do srdce obyvatel ostrova mohl vejít Pán.

A to je překrásný příklad nám všem; příklad, že upřímná vlídnost a laskavost jsou (pro otevření se Bohu) mnohdy důležitější než cokoli jiného...